

KUTSESTANDARD

Nooremaednik, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Nooremaednik, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Nooremaedniku tööülesanneteks on külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine, aiakultuuride hooldamine; saagi/toodangu koristamine, säilitamine ja müügi ettevalmistamine, taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine. Ta on oskustöötaja, kes mõistab põhilisi tööalaseid fakte ja põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises.

Nooremaednik töötab üldjuhul etteantud juhiste järgi ning osaleb meeskonnatöös. Ta tegutseb järgides head aiandustava ning keskkonna- ja töötervishoiu- ning tööohutusnõudeid.

Nooremaedniku tööaeg on paindlik, ta võib töögraafiku alusel töötada ka nädalavahetustel ja riiklikel pühadel. Tema töö toimub nii väli- kui sisetingimustes. Nooremaedniku töö terviseriskid tulenevad raskuste tõstmisest, mürast, mehhanismidega töötamisest, kõrgustes töötamisest, ilmastikuolude ja temperatuuride vaheldumisest, niiskusest ning kokkupuutest erinevate allergeenidega (nt taimed, kemikaalid, tolm).

Nooremaedniku põhilised töövahendid on aiandustarvikud, masinad ja seadmed, mõõteriistad, sidevahendid ja muud abivahendid.

Aianduse kutsealal on neli kutset:

Abiaednik, tase 2 on lihttöötaja, kes teeb lihttöid otsesel juhendamisel.

Nooremaednik, tase 3 on oskustöötaja, kes täidab juhendamisel põhilisi tööülesandeid kõikides aianduse valdkondades.

Aednik, tase 4 on aiandusspetsialist, kes juhendab töötajate tavatööd ja loob neile võimaluse arenemiseks. Ta korraldab ja analüüsib oma tegevust ning kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale.

Meisteraednik, tase 5 on laiaulatuslike teadmistega aiandusspetsialist, kes täidab mitmekülgseid tööülesandeid (sh ka ettearvamatutes olukordades) oma spetsialiseerumise valdkonnas. Ta loob töötajatele võimalused arenemiseks, juhhib meeskonda ning hindab ja analüüsib töö kvaliteeti.

A.2 Tööosad

A.2.1. Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale

A.2.2. Aiakultuuride hooldamine

A.2.3. Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine

A.2.4. Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügi ettevalmistamine

Valitavad tööosad

A.2.5. Muru rajamine ja hooldamine

A.2.6. Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine

A.2.7. Istutusalade, rajamine ja hooldamine

A.2.8. Kalmistu haljastuse rajamine ja hooldamine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

3. taseme nooremaednikena töötavad tavaliselt inimesed, kellel on kutseharidus või läbitud täienduskoolitus või oskused omandatud praktilise töö käigus (vt ka B.1).

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Nooremaednik

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab

Aednike töös muutuvad järjest olulisemaks keskkonnalased teadmised, samuti teadmised rohepöördest ja kliimamuutustest. Kasvab vajadus oskuse järele andmeid töödelda ning neid kasutada. Olulised on ettevõtlusoskused, sh reklaami- ja turundusoskus. Vajalikud on teadmised suurte linnapuude istutamisest, teadmised metsataimekasvatusest, taimekasvatuse tehnoloogiast, taimekaitsest ja väetistest ning teadmised ja oskused hangetel osalemiseks.

Kuna valdkonnas on palju iseendale tööandjaid ja projektipõhist tööd, siis oluline on enesejuhtimise ja ajaplaneerimise oskus ning erialase inglise keele oskus (nt erialase IKT kasutamisel).

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Nooremaednik, tase 3 kutsestandard koosneb üldoskustest ja kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4 ja kutset läbiv kompetents B.3.9. Soovi korral saab tõendada valitavaid kompetentse valikust B.3.5-B.3.8.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Erialane kutseharidus või läbitud erialane täienduskoolitus või 1-aastane erialane töökogemus

Kutseõppe lõpetajale

1. Täies mahus läbitud vastava eriala tasemeõppe õppekava

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Sama taseme kehtiv või kõige rohkem 1 aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse

2. Vähemalt 1-aastane erialane töökogemus

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud aedniku ja floristi kutsete kutse andmise korras.

B.2 Nooremaednik, tase 3 üldoskused

1. Juhindub oma töös ja kutsealases tegevuses üldtunnustatud ja tööalastest eetikanõuetest ja heast aiandustavast.
2. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid.
3. Järgib tööd tehes juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid, konventsioone jmt.
4. Järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavaid, tagamaks, et tegevused ei kahjustaks keskkonda ja loodusvarasid rohkem, kui on lubatud seaduste ja regulatsioonidega.
5. Lähtub oma tegevuses ettevõtte eesmärkidest ja huvidest.
6. Suhtub töösse vastutustundlikult, täidab tööülesandeid õigeaegselt ja hoolikalt ning peab kinni kokkulepetest.
7. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Kasvukoha ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine kasvukohale	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Valmistab töökoha ja aiakultuuride kasvukoha ette, lähtudes planeeritud tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Külvab seemned, istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutusskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära.	
B.3.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, vajadusel reguleerib juhendamisel kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 2. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 3. Teeb taimekaitseteid, lähtudes juhistest ja kehtivatest õigusaktidest. 4. Teeb umbrohutõrjet, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu. 5. Kujundab ja lõikab taimi, lähtudes taimede iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 6. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid.	
B.3.3 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Paljundab generatiivselt (külvab seemned, pikeerib jm), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 2. Paljundab vegetatiivselt (poogib, paljundab pistikute, juurevõsude, võrsikute jm abil), lähtudes aiakultuuri eripärast ning arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 3. Kasvatatakse istikuid, lähtudes taimeliigi kasvutingimuste nõuetest. 4. Sorteerib taimmaterjali, lähtudes kvaliteedinõuetest. 5. Pakendab ja märgistab toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest.	
B.3.4 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügi ettevalmistamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Teeb valikulist või laussaagikoristust ja komplekteerib toodangu, lähtudes juhistest. 2. Ladustab toodangu, sorteerib saagi või toodangu lähtuvalt juhendist; pakendab ja märgistab saagi või toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

B.3.5 Muru rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Märgib maha ala muru rajamiseks, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette pinnase, lähtudes juhistest. 3. Külvab käsitsi või külvikuga muruseemned ja väetise ning tihendab pinnase. 4. Paigaldab siirdemuru, lähtudes juhistest. 5. Hooldab ja kastab muru rajamisjärgselt. 6. Teeb hooldustöid (multšimine, õhustamine, samblatõrje, parandus- ja täienduskülv, väetamine, niitmine, kastmine jm).	

B.3.6 Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Rajab sisehaljastuse, lähtudes juhistest. 2. Hooldab haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest ja materjalide eripärast.	
B.3.7 Istutusalaade rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Märgib maha istutusala, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette kasvualuse ja teeb vajadusel umbrohutõrjet, lähtudes juhistest. 3. Rajab istutusala servad ja paigaldab geotekstiilid, multšid, lähtudes juhistest. 4. Külwab seemned; istutab, kastab, toestab ja lõikab tagasi taimed (sh sibullilled, suvelilled, püsililled, roosid, veetaimed jm). 5. Istutab puud/põõsad, arvestades töökirjeldust. 6. Pügab või noorendab hekke, kasutades selleks ettenähtud hekilõikureid ja -kääre. 7. Hooldab regulaarselt (toestab, lõikab, kastab, multšib, kobestab, rohib, valmistab talveks ette) taimi ja istutusalasid, lähtudes juhistest. 8. Teeb taimekaitsetöid, kasutades taimekaitsevahendeid vastavalt nõuetele. 9. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 10. Teeb puude ja põõsaste hooldust, lähtudes juhistest.	
B.3.8 Kalmistu haljastuse rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Rajab haljastuse lähtudes plaanist. 2. Hooldab regulaarselt haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest, aastaajast ja materjalide eripärast.	
Teadmised 1. tajub ja väärtustab kultuuripärandit, mõistab kalmistute kujundamise, rajamise ja hooldamise põhimõtteid.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.9 Nooremaednik, tase 3 kutset läbiv kompetents	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Järgib juhendamisel aiakultuuride agrotehnoloogiat. 2. Valmistab ette töökeskkonna, esemed, materjalid ja seadmed ning pärast töö lõpetamist korrastab tööala, ruumi ja seadmed. 3. Kavandab, ajastab ja korraldab oma tööd tõhusalt, et saavutada eesmärgid minimaalse ressursikuluga. 4. Kontrollib töö vastavust etteantud kvaliteedinormidele. 5. Komposteerib taimejäätmekogumise orgaanilise aineriingi tagamiseks, arvestades komposti kasutamise eesmärke.	
Teadmised 1. teab taimede eesti- ja ladinakeelseid nimetusi perekonna tasandil (vt lisa 1 „Taimmaterjali nimekiri“); 2. tunneb ja mõistab taimede anatoomiat, füsioloogiat ja süstemaatikat; 3. tunneb enamlevinud umbrohtude, haiguste ja kahjurite liike; 4. tunneb taimekaitse põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-31102023-2.2/11k

2. Kutsestandardi koostajad	Tea Juhani, Juhani Puukool Ain Järve, Kadrioru park Kristiina Laurson, LilledEst OÜ Raimond Strastin, Eesti Aiandusliit Katrín Uurman, Räpina Aianduskool Margus Vahtramäe, Kanepi aiand
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	31.10.2023
6. Kutsestandardi kehtib kuni	30.10.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	11
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6113 Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Gardener's assistant, level 3
Soome keeles	Nuorempi puutarhuri
Vene keeles	Младший садовод
C.3 Lisad	
Lisa 1 Taimmaterjali nimekiri	